

Komentář k dotazníku k řešení kapacity kostela Narození sv. Jana Křtitele v Roztokách

Úvod

Vážení a milí farníci,

do rukou se vám brzy dostane dotazník, který vznikl v důsledku diskuse o rozšíření a úpravě roztockého kostela, která v naší farnosti probíhá od loňské ludmilské pouti. S průběhem a tématy diskuse se můžete zčásti seznámit na webových stránkách www.farnostroztoky.cz.

Před samotným uvažováním o vylepšení kostela by bylo pro každého dobré, odpovědět si na otázku, proč by se měl stávající kostel vůbec nějak upravovat a zvětšovat. Jistě, není vůbec jasné, kolik lidí - měli bychom myslet v dlouhodobějším horizontu - do něj za nějakých pět, deset nebo dvacet let bude chodit, ale podle střednědobého demografického odhadu se očekává nárůst počtu obyvatel Roztok o 20%. Nejde tu už tedy jen o nás, i když bez nás to jistě nepůjde.

Všichni se asi shodneme, že kostel není běžnou nemovitostí. Generace křesťanů budovaly podle svých možností na oslavu Pánaboha krásné stavby, honosné i zcela prosté, jimiž vyjadřovaly úctu ke Stvořiteli, víru v Něj a touhu po setkání s Ním. Ani roztocký kostel nevznikl z jiného důvodu. Ti, kdo stáli u jeho počátku, netušili nic o tom, jaké potřeby bude mít jednou místní křesťanská komunita v 21. století. Odpovídali na potřeby tehdejší doby. Nabízí se otázka, v čem a proč se nároky na zdejší kostel změnily. Vždyť první a hlavní účel je přece stále týž - mít kde společně chválit Boha a naslouchat Slovu Božímu.

Ve farnosti máme sice kostelů hned několik a čím dál víc lidí má možnost zajet si za mší svatou kamkoli pohodlně autem. Roztocký kostel se však díky demografickému vývoji stal centrem farnosti - farním kostelem (i když by tomu tak do budoucna nemuselo být). Při nedělních mších v běžném roce často praská ve švech a na slavnosti, při nichž by se měla sejít celá farnost (zejména velikonoční obřady), v něm ani náhodou není kapacita. Kolik lidí bude v budoucnosti do roztockého kostela chodit, se opravdu nedá s velkou přesností odhadnout. Kromě mnoha faktorů záleží ale rozhodně i na tom, kolik lidí současná přeplněnost odradí od účasti na bohoslužbách v našem kostele. Jinými slovy, záleží i na naší odpovědi na současnou situaci.

Milí farníci, zvažte prosím důkladně všechna pro a proti u jednotlivých variant a dobře rozvažte, jak se na úpravě kostela můžete finančně a jinak podílet. Kostel je naší společnou hřivnou, kterou bychom měli uchovat a předat dál. Názor každého z nás, jak má takové pečování o hřivnu vypadat, je důležitý a má svou váhu, i když nakonec nemusí být tím, který se z důvodu jiného názoru většiny nebo finančních možností farnosti bude realizovat. V dnešní době, kdy se chystá ekonomická odluka církve od státu a farnosti se budou muset o své záležitosti starat samy, je právě schopnost dohodnout se na společném postupu, zvláště důležitá.

Milí přátelé, kéž naše rozhodování probíhá v tiché pokoře a vděčnosti vzhůru. Kéž nám Bůh žehná, abychom bez zbytečných sporů a potyček našli to nejlepší řešení k Jeho oslavě. Následujících čtrnáct dní, než začneme vyplňovat připravovaný dotazník, využijme k intenzivním modlitbám. Modleme se i za to, aby každý z nás poznal, jak se on sám má k celé záležitosti postavit. Kéž s námi Bůh zůstává a kéž my vždy zůstáváme s Ním.

Stručný přehled variant

Varianty, které budou obsaženy v již zmíněném dotazníku, vzešly z diskusí farníků. Jedná se buď o stavební varianty, nebo takové, které řeší kapacitu kostela jiným způsobem. Níže je uveden jejich stručný výčet s tím, že detailnější popis najdete na www.peplum.cz resp. www.farnostroztoky.cz.

Varianta A – rozšíření stávajícího kostela

Je to asi základní stavební varianta, která se dá rozpracovat řadou způsobů, v zásadě jde ale o rozšíření kostela „do délky“ nebo „do šířky“.

Podélná varianta počítá s dostavbou kostela o cca 12 m dlouhou přístavbou k původnímu vchodu do kostela a za použití prvků stávající předsíně. Hlavní vchod do kostela bude tedy asi 3m od hrany parkoviště a bude od něho oddělen chodníkem. (vše na našem pozemku). Vnitřní uspořádání kostela zaznamená propojení staré části a přístavby v plné šíři kostela a posun kůru směrem k novému vchodu. V přístavbě vznikne zhruba stejný počet míst k sezení jako ve stávajícím kostele.

Dostavba do šířky představuje dostavbu paralelní nebo příčné lodě ke stávajícímu prostoru kostela bočním prostupem ve stávající obvodové zdi. Realizací by tak vznikl prostor více soustředěný kolem oltáře a je tak určitým protinávhem na zmiňovanou charakteristiku „nudovitosti“. Architektonicky i stavebně nebyla zatím tato varianta nijak dále rozvedena. Z technického pohledu jde ale zcela jistě o variantu komplexnější, než je vpodélné prodloužení, protože se zásadním způsobem zasahuje do nosné podélné stěny kostela, což bylo komentováno i při prvotních diskusích s externími specialisty.

Varianta rozšíření řeší plně potřeby navýšení kapacity kostela. Při realizaci stavebních prací je přirozené ji plně či částečně zkombinovat s údržbou kostela, což bude znamenat navýšení nákladů vlastní investice. Vzhledem k tomu bude uvažováno i o rozdělení dostavby na několik etap. Odhadovaná minimální cena takovéto stavební akce je pak 3 milióny korun s tím, že je nutné počítat s další investicí cca 2 miliony do vybavení. Stavební práce budou znamenat odstávku kostela (podle rozsahu konkrétní akce) minimálně několik měsíců.

Varianta B – stavba nového kostela na místě stávajícího

Stavba nového kostela představuje nejnáročnější variantu jak z pohledu technického, tak z pohledu finančního i časového (trvání i doba nedostupnosti kostela). Architektonicky i stavebně nebyla tato varianta nijak dále rozvedena, návrhy na nový kostel zatím vycházely spíše z představy, že namísto rozšiřování stávajícího kostela spojenou s řadou potřebných údržbářských prací stávající budovy bude výhodnější vše vyřešit „nově“ a „načisto“ s tím, že je možné uvažovat i o zcela novém prostoru „komunitního a multifunkčního typu“. Přes vysoké náklady, složitost i délku odstávky by bylo možné s novým kostelem postavit i novou kapli a nové farní zázemí (místnosti se sociálním zázemím apod).

Pro tuto variantu neexistuje žádný prvotní odhad, nicméně jen vzhledem k objemu stavby a bez ohledu na konkrétní architektonické řešení lze s velkou mírou jistoty očekávat, že stavba nového kostela je investice v řádu alespoň 15 mil. Kč (pravděpodobně mnohem více). Nenulovou položkou je pak také náklad na demolici stávajícího kostela. Na závěr je nutno zmínit několikrát opakovanou námitku proti této variantě a to, že demolice je změna nevratná a odstraňuje z Rožtok kostel, který i přes svůj „obyčejný“ původ (přestavěná sýpka) sloužil předchozím generacím a nepopíratelně tvořil a stále tvoří tvář a ducha tohoto místa.

Varianta C – rozšíření kůru ve stávajícím kostele

Rozšíření kůru je stavebně úsporná varianta, která nemění půdorys stávajícího kostela a s relativně malou investicí navyšuje kapacitu minimálně o 20 osob. Předpokladem je rozšíření kůru v rozmezí 1,5-4 m směrem k oltáři a výškově odstupňované sezení jako v divadle, ale mohlo by jít o rozšíření i po stranách – jakoby formou balkonu. V rámci této varianty bude potřeba řešit i stávající přístupové schodiště, tzn. vybudovat 2 protilehlá schodiště pro bezproblémovou „cirkulaci“ osob. Stejně jako u předchozích variant je třeba počítat s tím, že stávající varhany budou zrušeny a nahrazeny elektrickými. Pro tuto variantu neexistuje žádná prvotní studie, nicméně je možné ji odhadnout jako investici do 1 mil. Kč (bez případných doplňujících prací údržby kostela).

Poznámka k údržbě kostela

Stávající stav kostela vyžaduje poměrně akutně výraznou investici. Údržba kostela představuje souhrn provozních oprav a zlepšení stávajícího stavu, které je vhodné ve stávající budově provést a které by se prováděly buď samostatně (pro nestavební varianty D, E, F), nebo společně se stavební variantou řešící kapacitu. Hlavní akce údržby kostela souvisí s okapy, odvlhčení zdiva, výměnou oken, elektroinstalace a vyhríváním.

Spojením některých údržbářských prací s větší investiční akcí pak umožní dosáhnout lepší ceny, než pokud budou realizovány samostatně. Pokud by se tyto provozní opravy realizovaly samostatně (nikoliv jako součást výše uvedených variant A nebo C), pak je nutné počítat s investicí cca 1-2 miliony Kč.

Samostatnou otázkou k řešení v případě každé stavební varianty nebo i jako jedna z akcí v rámci údržby je řešení stávajících varhan. Předpokládaný záměr je výměna za varhany digitální (elektronické), kde cenu za solidní nástroj hrající nepoměrně lépe než současný lze odhadnout na cca 250 tis. Kč.

Varianta D – využití fary pro zvýšení kapacity kostela

Jako rychlá a v zásadě nestavební varianta, která by umožnila částečně zvýšit kapacitu a zvýšit tepelný komfort (a tím pádem dostupnost) - alespoň pro omezenou skupinu účastníků (staří, nemocní, děti) – je přenášet průběh mše sv. do prostor na faře. Technicky se jedná o řešení, které by farnost byla schopna zajistit svépomocí nebo za malých nákladů v řádu několika desítek tisíc korun. Otázkou je pak reálné využití této alternativy a vhodnost účasti dětí na této alternativě.

Varianta E - experimentální přidání večerní nedělní mše svaté

Varianta spočívá v přidání jedné večerní mše svaté cca od 18h po dobu 5 týdnů. Po této „zkušební“ době bude vyhodnocen dopad jak na vytížení kostela během hlavní nedělní mše, tak i na návštěvnost mše v novou večerní dobu. Je ale třeba upozornit, že v naší farnosti je během soboty a neděle pravidelně 5 nedělních mší, z toho minimálně Levý Hradec a Únětice jsou dostupné pro řadu farníků bez větších obtíží.

Varianta F – přesunutí hlavní nedělní mše do Únětic

Varianta spočívá v přenesení hlavní nedělní mše do Únětic s vyšší kapacitou a věnovat se jen údržbě stávajícího kostela. Rizikem této varianty je, že místní kapacita nebude dlouhodobě odpovídat místní potřebě a může dojít k odklonu části stávajících či „budoucích“ farníků mimo farnost.

Varianta 0 – Současný stav z hlediska kapacity je považován za vyhovující

V tomto případě se soustředíme jen na nutnou údržbu kostela a zvýšení stávajícího komfortu. Což s sebou nese i riziko jako u varianty F.

Srovnání variant v dotazníku

Tabulka v dotazníku, který bude od poloviny února k dispozici, bude představovat orientační srovnání jednotlivých variant. Přestože u většiny uvedených čísel se jedná o prvotní odhady, které nejsou potvrzeny konkrétním projektem či nabídkou, pro srovnání poskytnou základní vodítko.

Legenda k dotazníkové tabulce:

Celkové náklady – odhad celkových nákladů investiční akce. Nejsou uvedeny náklady na provoz (např. za 1 rok), které jsou u některých variant podstatné a musí být uvedeny u detailnějších analýz. V případě kombinace např. stavební varianty s dostavbou kostela bude nutné uvažovat i o položkách na údržbu kostela např. týkající se odvlhčení.

Min. náklady na farnost - vychází z celkových nákladů a orientačního klíče (informace z arcibiskupství), kdy investiční náklady se dělí na třetiny, z nichž jednu třetinu „hradí“ arcibiskupství, jednu třetinu farnost a jednu třetinu sponzor. Protože zatím neexistuje žádná úvaha, kdo by mohl tímto sponzorem být, je třeba konzervativně počítat v horším případě s výší nákladů až dvě třetiny investice. Na druhou stranu neznamená, že je bezpodmínečně nutné mít pro zahájení akce k dispozici celkovou sumu projektu. V případě rozdělení projektu na několik fází bude možné rozložit odpovídajícím způsobem i financování akce nebo v případě jasné domluvy ve farnosti uvažovat i o pokrytí menší části úvěrem.

Předpokládaná min. doba realizace – minimální doba realizace varianty, u stavebních variant rozdělená na část plánovací a přípravnou (projekt, výběr dodavatele, financování) a část realizační

Předpokládaná min. doba odstávky – minimální doba, kdy kostel nebude přístupný z důvodů realizace varianty

Kapacita – odhad navýšení počtu sedících v kostele

Údržba - informace, zda daná varianta řeší potřebné provozní opravy kostela

Zvýšení komfortu - informace, zda daná varianta řeší požadované zvýšení (tepelného) komfortu kostela

Poznámka na závěr

Diskuse k této problematice je umístěna na www.farnostroztoky.cz (nebo www.peplum.cz) včetně detailnějšího popisu variant a jejich srovnání. Pokud máte dotaz nebo komentář, který chcete probrat osobně, je možné se obrátit na tyto farníky:

Otakar Veselý, Jan Píka, Milan Svoboda, Stanislav Boloňský, Petr Diviš a Milan Nikodým.

Pro vyjádření Vašich preferencí bude sloužit dotazník, který bude k vyplnění během následujících týdnů k dispozici v kostele. Zahájení dotazníkového průzkumu bude předem ohlášeno.